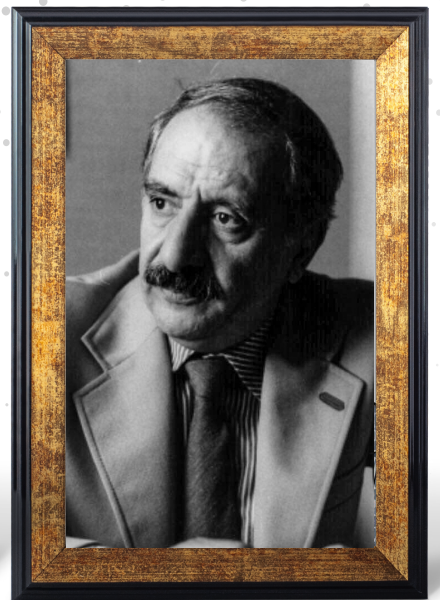
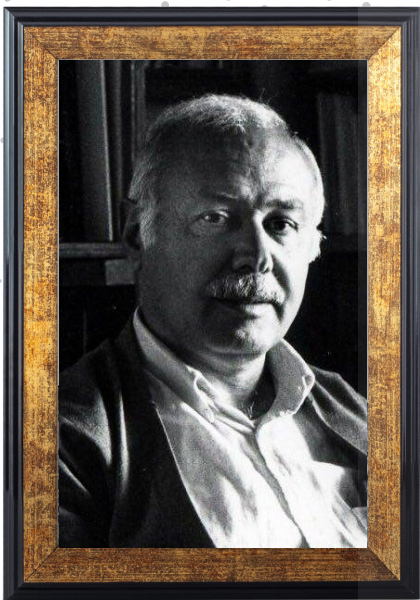

برنامه و اساسنامه حزب دموکرات کردستان ایران

مورد تأیید کنگره شانزدهم

کنگره راسان روژهلات

کردستان از لحاظ جغرافیایی در منطقه خاورمیانه قرار دارد؛ سرزمینی که سرشار از منابع طبیعی است. این منطقه، محل ظهور چندین تمدن تاریخی و دینی مجزا است که از هر کدام، شاخه‌های متفاوتی منشعب شده و اصول مختص به خود را دارند. خاورمیانه از لحاظ ساختار فرهنگی و ملی نیز، منطقه‌ای متنوع و سکونتگاه چندین ملیت متفاوت است که هر کدام از این فرهنگ‌ها دارای هویت و ارزش‌های خود هستند. منطقه‌ای با چنین ویژگی‌هایی، در بدو تاسیس دولت‌های مدرن در اوایل قرن بیستم، به سبب محروم شدن بخشی از ملت‌های این منطقه از حق تعیین سرنوشت خود و نهادینه نشدن دموکراسی، به عرصه‌ی درگیری و تخاصمات بدل شده است.

در خاورمیانه‌ی متکثر و متنوع، ملت کرد دارای تمدنی کهن است. ملت کرد در زمان امپراطوری‌های کهن، دارای فرم خاصی از حکومت بوده که نسبت به حکومت‌های پیرامونش، متفاوت بوده است. حکومت ماد بر اساس اصل اتحاد و همبستگی اختیاری اقوام و قبایل ساکن در زاگرس تاسیس و به صورت مشترک و با در نظر گرفتن تفاوت‌ها، مدیریت می‌شد.

تاریخ ماد نشان می‌دهد که این حکومت، تنها در برابر حملات خارجی از خود دفاع کرده و هیچگاه به خاک و مردم هیچ منطقه‌ای دست درازی نکرده و همچنین بر خلاف امپراطوری‌های پیرامون خود، هیچ دین رسمی نداشته است. پس از سقوط حکومت ماد، هرچند که ملت کرد در طول تاریخ خود، حکومتی منسجم نداشته‌اند که بتواند تمام کردستان را تحت سلطه خود قرار دهد، لکن تاریخ این ملت، مملو از مبارزه آزادی‌خواهانه و دفاعی در برابر یورش بیگانگان در مقاطع مختلف بوده و در هر نقطه از این سرزمین که توانسته باشد، حکومت خود را تاسیس نموده

است.

تمدن ملت کرد در هویت ملی و سیاست سازمانی و حکومت مدرن کردی نمود یافته است. با وجود سیاست انکار ملت کرد، از جانب دولت‌هایی که با نیروی نظامی، خود را بر کردستان تحمیل کرده‌اند، استمرار تاریخی میان این تمدن کهن و هویت ملی کردها و گفتمان و رفتار سیاسی در کردستان مشاهده می‌کنیم. به عنوان مثال، می‌توان به حکومت مدرن کردی در کردستان ایران (در سال ۱۳۲۴ شمسی)، در کردستان عراق (پس از قیام ۱۳۷۰ شمسی) و کردستان سوریه (در سال ۱۳۹۴ شمسی) اشاره کرد که نه تنها خواستار وجود دین رسمی نبودند، بلکه بر همزیستی، بر مبنای تفاوت‌های دینی، مذهبی و ملی تاکید کرده‌اند. شایان ذکر است که حزب دمکرات نیز، به مانند حزب موسس جمهوری کردستان، سکولاریسم و همزیستی مسالمت‌آمیز با ملل و ادیان دیگر را همچون سیاستی ثابت و غیر قابل تغییر از سال ۱۳۲۴، در برنامه و اساسنامه خود گنجانده است.

ملت کرد یکی از بزرگترین ملل فاقد دولت در جهان است. بعد از جنگ چالدران که در سال ۸۹۳ شمسی (۱۵۱۴ میلادی)، میان امپراطوری‌های عثمانی و صفوی روی داد، سرزمین کردستان عملاً و برخلاف خواست و اراده این ملت، تقسیم شد و تجزیه مذکور در سال ۱۰۱۸ شمسی (۱۶۳۹ میلادی) با امضای قرارداد ذهاب، میان حکومت‌های عثمانی و صفوی، رسمیت یافت.

پس از جنگ جهانی اول و سقوط امپراطوری عثمانی، سرزمین و مردم کردستان بار دیگر با تجزیه جدیدی رو به رو شدند و سرانجام این سرزمین میان چهار کشور ترکیه، ایران، عراق و سوریه تقسیم شد. حقوق ملی ملت کرد در همه بخش‌ها کردستان، به دلیل حاکمیت قدرت‌های حاکم بر هر چهار کشور، نقض شده است.

مبارزات ملی در کردستان

پهلوی، رویکرد ساخت دولت-ملتی یک دست، با به کار بردن نیروی نظامی در پیش گرفته شد و آسمیلاسیون فرهنگی ملیت‌های ایران به سیاستی رایج تبدیل شد. همچنین سعی بر آن شد که چارچوب سرزمینی را که پیشتر تنها به عنوان چارچوبی جغرافیایی برای همه ملیت‌ها محسوب می‌شد، به بنیاد شکل‌گیری هویتی ساختگی تحت عنوان ملت ایران، بدل کنند. در پیش گرفتن چنین سیاستی، موجب شد که در میان تمام ملیت‌های ایران، قیام‌هایی علیه حذف و انکار، شکل گیرد که در این میان ملت کرد نیز علیه حکومت سرکوبگر رضاخان دست به قیام زد. یکی از مشهورترین این قیام‌ها در کردستان، قیام سمکوی شکاک بود. سمکو شکاک، قیامی ملی با هدف تاسیس ساختاری ملی برای ملت کرد به راه انداخت. همزمان بودن قیام سمکو و قیام‌های ملی شیخ محمود برزنجی و شیخ سعید پیران در کردستان عراق و کردستان ترکیه، در برابر دولت‌های تازه تاسیس عراق و ترکیه، فرصتی تاریخی را برای ملت کرد به ارمغان آورد تا بتواند سرنوشت خود را به دست گیرد، اما وضعیت بغرنج

تلاش و مبارزه جهت تحقق حق تعیین سرنوشت در کردستان ایران، بخشی از مبارزه کلی ملت کرد است که از اواخر قرن نوزده همگام با رشد اندیشه ملی در خاورمیانه، ظهور کرده است. از سال ۱۲۵۹ شمسی (۱۸۸۰ میلادی) به این سو و با آغاز قیام "شیخ عبیداله نه‌ری" علیه هر دو حکومت عثمانی و قاجار و با ارائه طرح تاسیس دولت مستقل کردی، سنگ بنای اندیشه ملی در کردستان، گذاشته شد. اما به سبب ضعف و عدم رشد اقتصادی، صنعتی، ممانعت از رشد نظام آموزشی، فقدان فرصت و کانال ارتباطی و اطلاع‌رسانی برای اشاعه اندیشه ملی در میان توده‌های مردم، شکل‌گیری مبارزه‌ای سازمان‌یافته و فراگیر جهت رهایی ملی در این بخش از کردستان را، به تاخیر انداخت. با این حال پیشگامان جامعه کردستان، لحظه‌ای از افکار ملی غافل نشدند، بدین سبب اولین اقدام حاکمان جدید ایران در اوایل قرن بیستم جهت تاسیس نظامی متمرکز، با مقاومت مردم کردستان روبرو شد. در اواخر جنگ جهانی اول همگام با روی کار آمدن رضاخان

از رهبران و پیشمرگان انقلابی دمکرات در قیام مذکور جان باختند، اما برگ زرین و حماسه‌آفرین دیگری را به تاریخ جنبش آزادیخواهانه کرد افزودند و این واقعیت را به دوستان و دشمنان آزادی و ملت کرد ثابت کردند که، رهبران حزب دمکرات در همه حال در صف مقدم مبارزه و فداکاری هستند. همین فداکاری و از خودگذشتگی رهبران حزب است که تاکنون توانسته، حزب دمکرات را به حزب محبوب و مورد اعتماد آحاد مردم کردستان بدل کند.

پس از سرکوب جنبش مذکور، رهبر فرزانه ملت کرد، دکتر عبدالرحمن قاسملو، سکان رهبری این حزب و همچنین رهبری جنبش ملی دمکراتیک ملت کرد را در کردستان ایران، بر عهده گرفت. دکتر قاسملو برنامه، اساسنامه و ساختار حزب را بر مبنای فرهنگ انقلابی و اصول دمکراتیک از نو آماده کرد و حزب دمکرات را به سطح تاثیرگذارتری، ارتقا داد.

پس از قیام عظیم ملیت‌های ایران، در سال ۱۳۵۷ شمسی (۱۹۷۹ میلادی)، حزب دمکرات کردستان ایران، روز یازدهم اسفند ۱۳۵۷ شمسی (۲۶ فوریه ۱۹۷۹ میلادی) پس از بیش از ۳۰ سال مبارزه مخفیانه، در میتینگ بزرگی در شهر مهاباد، فعالیت آشکار خود را اعلام کرد. حزب دمکرات، خواسته‌های ملی مردم کردستان را به گونه‌ای مسالمت‌آمیز به رهبران جدید ایران ارائه داد. اما رژیم تازه به قدرت رسیده ایران با جنگ و سرکوب به خواسته‌های ملت کرد و حزب دمکرات، پاسخ گفت. این رژیم از همان اوان به قدرت رسیدن، موجی از خشونت و دشمنی را علیه ملیت‌های ایران، شهروندان دگراندیش و بخشی از کشورهای جهان، به راه انداخت.

در چنین شرایطی، حزب دمکرات که به درستی به ذات ارتجاعی و دیکتاتور منشانه‌ی رژیم مذکور پی برده بود، رفراندوم فریبکارانه تعیین نظام در ایران را، تحریم کرد. از آن سال‌ها تاکنون خواسته‌های ملی و دمکراتیک ملت کرد در کردستان ایران، همواره مشوق و محور اصلی هر نوع فعالیت سیاسی توده‌های جامعه و حزب دمکرات، بوده است. جنبش ملی در کردستان ایران، با وجود تاکید بر احقاق حقوق ملی ملت کرد در این بخش از کردستان، همزمان به مرکز مبارزه علیه هر گونه ارتجاع، دیکتاتوری و استثمار تبدیل شد. به گونه‌ای که نه تنها آزادیخواهان کرد در بخش‌ها دیگر کردستان، بلکه فعالان ایران نیز فریاد آزادیخواهی خود را از کردستان به گوش جهانیان رسانیده‌اند. به همین جهت، مبارزه کنونی ملت ایران در کردستان ایران هم‌زمان بر مبنای دو خط مشی آزادی ملی و دمکراسی‌خواهی، به پیش می‌رود.

در وضعیت کنونی منطقه و جهان، بعد از تحولات سیاسی در منطقه و از بین رفتن بخشی از اتحادهای قدیمی و تشکیل اتحادهای جدید و جنگ علیه افراطی‌گری و نیز ظهور پدیده‌ای به نام بهار عربی، رژیم اسلامی تهران توانست دخالت‌های خود

بین‌المللی در آن زمان، منطقه را بیشتر به میدان بازی استراتژی جدید ابرقدرت‌ها بدل کرده بود.

فراهم نبودن زمینه داخلی و حملات همه‌جانبه هر سه دولت تازه تاسیس شده و حامیان‌شان به کردستان موجب درهم شکسته شدن هر سه قیام شد. ملت کرد در کردستان ایران پس از این شکست‌ها، دست از تلاش‌هایش جهت سازماندهی دوباره با هدف مطالبه حقوق ملی برداشت و با بهره‌گیری از شرایط منطقه‌ای و جهانی، مبارزات خود را برای تشکیل سازمانی سیاسی، که توان اشاعه افکار آزادیخواهی و رهایی ملت کرد در این بخش از کردستان را داشته باشد، آغاز کرد. پیشگامان، نخبگان و روشنفکران کرد در کردستان ایران با استفاده از شرایط سیاسی پیش آمده پس از جنگ جهانی دوم، در روز بیست و پنجم مرداد ۱۳۲۱ شمسی (شانزدهم اوت ۱۹۴۲ میلادی) سازمان مخفی ژ-ک (جمعیت تجدید حیات کرد) را تاسیس کردند. پس از سه سال مبارزه پنهان و کسب تجربه سازمانی، در روز بیست و پنجم مرداد ۱۳۲۴ شمسی (شانزدهم اوت ۱۹۴۵ میلادی) و بر مبنای تشکیلات این سازمان و با تفسیری واقع‌بینانه که پاسخگوی وضعیت داخلی کردستان و همچنین وضعیت بین‌المللی آن دوره بود، حزب دمکرات کردستان، به عنوان سازمانی مدرن تاسیس شد. تاسیس حزب دمکرات کردستان به رهبری پیشوا قاضی محمد، پاسخی مناسب و تاریخی به آن برهه مهم از جنبش آزادیخواهانه ملت ایران بود. تاسیس حزب دمکرات همچون یگانه پیشگام و سازمان‌دهنده جنبش ملی-دمکراتیک مردم کردستان، در تاریخ مبارزات ملی کرد در راستای رسیدن به حق تعیین سرنوشت، نقطه عطفی به شمار می‌آید. در تاریخ مدرن کردستان ایران، حزب دمکرات اولین حزب کردستانی بود که اهمیت وجود سازمانی سیاسی را درک کرد و تحت رهبری همین حزب بود که ملت کرد برای اولین بار در تاریخ توانست از حکومتی ملی و دمکراتیک در فرم جمهوری، برخوردار شود. پیشوا قاضی محمد، رهبر فرهیخته این حزب، در روز ۲ بهمن ۱۳۲۴ (بیست و دوم ژانویه ۱۹۴۶)، به صورت رسمی تاسیس «جمهوری کردستان» را اعلام نمود و به سمت ریاست جمهوری آن منصوب شد. جمهوری کردستان طی عمر کوتاه خود که تنها یازده ماه به طول انجامید، توانست دستاوردهای ارزشمندی را به ملت کرد اهدا کند.

پس از سقوط جمهوری کردستان و اعدام پیشوا قاضی محمد در دهم فروردین ۱۳۲۶ شمسی (سی‌ام مارس ۱۹۴۷ میلادی)، به دست رژیم شاهنشاهی، مبارزه حزب دمکرات وارد عرصه دشواری شد، اما حزب دمکرات همچون حزبی راهنما، ادامه دهنده و محقق اهداف والای جمهوری کردستان، وظیفه سازماندهی جنبش ملی دمکراتیک خلق کرد را ادامه داد.

حزب دمکرات با به راه انداختن مبارزات مسلحانه سال‌های ۱۳۴۶-۱۳۴۷ شمسی (۱۹۶۷-۱۹۶۸ میلادی) بار دیگر توانست، پس از سقوط جمهوری کردستان، صدای آزادیخواهی ملت کرد را در کردستان ایران به گوش جهانیان برساند. گرچه دوباره، جمعی

را وسعت بخشد. مجموع این عوامل، از سویی بر ایجاد تغییر در سیاست و رفتار انقلابی و مبارزاتی حزب دمکرات تأثیرگذار بودند و از دیگر سو، طی بیست سالی که مبارزه مسلحانه متوقف شده بود، جمهوری اسلامی ایران این فرصت را داشت که به صورت سیاسی و مدنی، مساله ملیت‌ها و همچنین مساله کرد را حل نماید اما جمهوری اسلامی برای بار دیگر ثابت کرد که ذات و مبنای ایدئولوژیکی‌اش با صلح و حل مسالمت‌آمیز مسائل بیگانه است و نیز فشار و خواست مردم، جهت در پیش گرفتن مبارزه‌ای جدی‌تر در راستای اثبات اراده ملی ملت کرد در این بخش از کردستان، حزب دمکرات را بر آن داشت تا با تأکید بر ادامه مبارزه ملت کرد در کردستان ایران، مرحله‌ی جدیدی از مبارزه جدی در راستای بهره‌گیری از توانایی‌های جامعه کردستان

ایران را آغاز کند که از سوی مردم کردستان تحت عنوان «راسان روزها» شناخته شده است.

راسان ملت کرد می‌کوشد، به گونه‌ای سیستماتیک‌تر و از ابعاد گوناگون، در جهت پیوند دادن مبارزات «شاخ و شار» گام بردارد و نیروی سمبلیک و روحیه‌بخش پیشمرگه را با نیروی مردمی درهم آمیزد تا دامنه مسئولیت مبارزات آزادیخواهانه را وسیع‌تر و فراگیرتر نماید. این وظیفه سنگین و پرافتخار، از خون شهیدان تازه حزب و به ویژه کادرهای برجسته و عضو رهبری، سرچشمه گرفته و «راسان روزها» خواستار این است که تمام اقشار جامعه، این مبارزه را از آن خود بدانند و در پیشبرد آن سهیم باشند.

مبانی فکری و سیاسی حزب دمکرات کردستان ایران

ملی و احترام به کرامت انسانی ملیت‌های تحت ستم را، مساله‌ای بنیادی می‌داند. به صورت اجمالی می‌توان گفت حزب دمکرات هرگونه ستم جنسی، ملی و طبقاتی و همچنین ستم به معلولین را مانع اصلی بهره‌مندی انسان از کرامت می‌داند. این فهم و درک فلسفی و سیاسی از کرامت، در اهداف اساسی حزب دمکرات کردستان ایران نمود می‌یابد.

سیاست انکار و توهین به ارزش‌ها و سمبل‌های ملی کرد، ترک‌های آذربایجان، عرب، ترکمن و بلوچ توسط رژیم‌های حاکم بر ایران، بیانگر این واقعیت تاریخی و سیاسی است که شونیسیم، در حکومت و در میان برخی از جریان‌های ناسیونالیستی فارس تثبیت و شکل گرفته است. شونیسیم نه تنها مانع برابری میان ملیت‌ها بلکه مستمرا موجب بازتولید دیکتاتوری در ایران شده است چرا که دیکتاتوری و تمرکز حاکمیت سیاسی، اقتصادی و نظامی در تهران، ضامن این نوع از سلطه است. دولت حاکم بر ایران و نیز بخشی از روشنفکران، روزنامه‌نگاران و نیروهای اپوزیسیون فارس، «تجزیه‌طلبی» یا «تهدید امنیت ملی ایران» را توجیهی جهت مشروعیت بخشیدن به این سلطه و سرکوب ملیت‌های دیگر می‌دانند. در گفتمان دولت ایران و بخش عظیمی از اپوزیسیون فارس، اصطلاح «تجزیه‌طلب» به گناهی بدل شده که باید با اعمال خشونت و به کار بردن نیروی نظامی پاسخ داده شود. این در حالی است که آنچه آنان با نام «تجزیه‌طلبی» از آن یاد می‌کنند در واقع تحریف «خواست حق تعیین سرنوشت» ملیت‌هاست، نتیجتاً این به اصطلاح تجزیه‌طلبی، حق است نه گناه. همچنین «امنیت ملی» در ایران افسانه‌ای است که بر مبنای امنیت ملی کرد، ترک‌های آذربایجان، عرب، ترکمن و بلوچ و با بکار بردن نیروی نظامی، بر ملیت‌های ایران تحمیل شده است. در واقع در گفتمان حکومت ایران، «امنیت ملی ایران» توجیهی است در راستای حفظ امنیت رژیم دیکتاتور، که برهم زدن این به اصطلاح امنیت ستمگرانه، نه تنها جرم نیست بلکه عملی مشروع است.

سیاست حزب دمکرات کردستان ایران، بر این مبنا استوار گردیده که کرامت انسان را مهم‌ترین ارزش زندگی به شمار می‌آورد. در اندیشه سیاسی مدرن، کرامت به مثابه ارزشی جهانی معرفی گردیده و به آن در اعلامیه جهانی حقوق بشر، که در سال ۱۳۲۷ شمسی (۱۹۴۸ میلادی) از طرف سازمان ملل متحد به تصویب رسید، توجه شایانی شده و همچون پایه‌ی آزادی، عدالت و صلح در جهان، مطرح گردیده است.

از دیدگاه حزب دمکرات، کرامت دو منشا اصلی دارد: از سویی تأمین نیازهای مادی انسان و از سویی دیگر ایجاد فضای سیاسی آزاد تا هر فردی بتواند شخصیت، هویت ملی، دینی و ملی خود را دارا باشد و همچنین موجب پایان ستم جنسی شود. در این جا باید به ستم جمعی که از دیرباز نسبت به زنان اعمال شده، اعتراف نمود تا زنان بتوانند از چنگال استثمار فرهنگی، دینی، سیاسی، اجتماعی، و اقتصادی نجات یابند و از کرامت انسانی محروم نشوند. انسانی که در فقر ننگه داشته شده و انسانی که هویت قومی، دینی و یا ملی‌اش انکار می‌گردد و مورد هجوم سیاست آسمیلاسیون فرهنگی و تحقیر قرار گرفته و یا تحت ستم جنسی زندگی می‌کند، انسانی است که کرامت‌اش از او سلب گردیده است.

انکار زبان، فرهنگ، هویت ملی انسان کرد و یا تلاش در جهت آسمیله کردن آنان در فرهنگ ملتی دیگر، به منزله سلب کرامت انسان کرد است. زندگی ملت کرد با وجود زبان، فرهنگ و هویت ملی‌اش معنا می‌یابد، بنابراین پاسداری از حقوق ملی کرد، پاسداری از ارزش و کرامت انسانی است.

ملت کرد خواهان همان حقوقی است که ملیت‌های دارای حاکمیت سیاسی و دولت مستقل نیز، آن را حق مسلم خود می‌شمارند، بنابراین حزب دمکرات برخلاف برخی از نیروهای سیاسی که از مساله ملی چشم‌پوشی کرده‌اند و تنها به مشکلات اجتماعی و اقتصادی یا نقض حقوق فردی از جانب حکومت دیکتاتوری توجه می‌کنند، اعتراف و تأکید بر هویت

حزب دمکرات کردستان ایران در مورد نظام سیاسی آینده ایرانی دمکراتیک، در شرایط کنونی و با توجه به چندملیتی بودن ایران و وجود خواست احقاق حقوق ملی در کردستان، آذربایجان، بلوچستان، اهواز و ترکمن صحرا، نظام فدرالی را مناسب می‌داند. زیرا در چنین سیستمی نه تنها حکومت بلکه حاکمیت نیز در میان حکومت فدرال و حکومت‌های اقلیمی، تقسیم خواهد شد. آنچه که برای ملت کرد حائز اهمیت است این است که بر خاک و سرزمین خود حاکمیت داشته باشد و بر این اساس تامین امنیت داخلی کردستان، سیاست آموزشی، سیاست فرهنگی، اجتماعی و امور اقتصادی داخلی کردستان، باید بر عهده حکومت اقلیم کردستان باشد.

چندملیتی بودن ایران این واقعیت را الزامی می‌کند که تعیین مرز اقلیم‌های تشکیل‌دهنده ایران فدرال، بر اساس اصل ملی-جغرافیایی مشخص شود. همچنین باید حاکمیت و پتانسیل‌ها در میان حکومت فدرال و حکومت‌های اقلیمی به گونه‌ای تقسیم شود که حقوق ملیت‌های ایران در چارچوب اقلیم خود تامین شود و فرصت مشارکت برابر، در پیشبرد نظام فدرالی را داشته باشند.

سیاست انکار و آسمیلاسیون فرهنگی با بهره‌گیری از فشارهای جسمی و روانی، بیش از صد سال است که نتوانسته ملت کرد را به تسلیم و منصرف شدن از خواسته‌هایش مجبور کند. هویت ملی کرد، مبنای موضوعی دارد، همچون: خاک، زبان، فرهنگ و تاریخ مشترک و ملت کرد بر این مبنای خواسته‌ای مشترک جهت آزادی ملی و حاکمیت سیاسی بر سرزمین خود را دارد. همزمان نیز ملت کرد تاریخی طولانی از همسایگی و همزیستی با دیگر ملیت‌های ایران را داراست و خواهان احترام متقابل به حق و کرامت انسانی همدیگر و برقراری روابطی مسالمت‌آمیز می‌باشد و در عین حال سیاست انکار هویت ملی و پامال شدن حقوق خود را نمی‌پذیرد، بنابراین پذیرفتن اعتراف به هویت و حقوق همدیگر در ایران، پیش شرط همزیستی اختیاری ملیت‌های ایران در آینده این سرزمین است.

چارچوب فکری حزب دمکرات کردستان ایران و فلسفه‌ای که بر اساس آن تاسیس شده، به طور شفاف با دیکتاتوری رژیم پادشاهی و تئوکراسی که جمهوری اسلامی ایران پس از انقلاب ۱۳۵۷ شمسی (۱۹۷۹ میلادی) بر آن بنیاد نهاده شده است، در تضاد است. تئوکراسی (حکومت خدا یا روحانیت) با دمکراسی (حکومت مردم) ذاتاً در تضاد هستند.

سوسیالیسم دمکراتیک

مستمر می‌باشد چرا که درآمدهای جامعه و در کل دارایی کشور، اگر از طریق سیاست توزیع عادلانه خدمات و داراییها، چارچوب معینی نداشته باشد و ثروت تولید شده در جامعه به گونه‌ای عادلانه تقسیم نگردد، نابرابری و مشکلات اجتماعی را به دنبال خواهد داشت.

عدالت اجتماعی از طریق ایجاد سیستمی رفاهی به بهترین نحو تامین خواهد شد زیرا این سیستم، نیازهای مادی همه اعضای جامعه را در نظر می‌گیرد و در راستای تامین حقوق اجتماعی گام برمی‌دارد.

از دیدگاه حزب دمکرات کردستان ایران، تشکیل جامعه‌ای سعادتمند بر اساس اصل عدالت اجتماعی، آرمانی تغییر ناپذیر است. جهت دستیابی به این حق، حزب دمکرات کردستان ایران، سوسیالیسم دمکراتیک را به عنوان آرمان آینده خود تعیین نموده است. موارد اساسی این جامعه دمکراتیک و سوسیالیستی عبارتند از:

- در راستای تامین آزادی برای همه اعضای جامعه، لازم است به موازات فرصت سیاسی برابر، برای تحقق عدالت اجتماعی مبارزه‌ای مستمر را در پیش گرفت.

- تحقق عدالت اجتماعی هدفی است که نیازمند مبارزه‌ای

مبانی کلی سیاست حزب دمکرات کردستان ایران

* حزب دمکرات کردستان ایران، علیه تروریسم، مخصوصاً تروریسم دولتی می‌باشد و آنرا محکوم می‌کند. تروریسم عبارت است از: مورد هدف قرار دادن تعمدی مردم عادی و حذف رهبران سیاسی و دگراندیشان. حزب دمکرات پایبند کلیه مبانی و موازین حقوق بشر است و خود را حامی همه جریان‌هایی می‌داند که برای دمکراسی و برابری، به عنوان راه‌حل بلندمدت مسائل ایران، و ثبات و صلح پایدار در خاورمیانه مبارزه می‌کنند.

* حزب دمکرات کردستان ایران، با روند دمکراتیزاسیون همگام بوده و بر این باور است که خواست مردم، منبع اصلی مشروعیت بخشیدن به سیستم حکمرانی است. در شرایط کنونی، سیستمی دمکراتیک فدرال، می‌تواند حقوق ملیت‌های تحت ستم ایران و یکی از آن‌ها، ملت کرد را تامین نماید.

* حزب دمکرات کردستان ایران، بر اساس اعتقاد به پلورالیسم و تنوع موجود در جامعه کردستان و نیاز به اتحاد ملی و میهنی در کردستان، وجود احزاب مبارز دیگر در راستای تحقق حقوق خلق را، هم ضروری می‌داند و هم بر ارتباط، همکاری و مبارزه مشترک در راستای دستیابی به اهداف و منافع عالی میهنی و ملی، تاکید می‌ورزد.

* حزب دمکرات کردستان ایران، سازمانی با جایگاه تاریخی و اجتماعی در کردستان ایران است. بنابراین باید تمام نیروی بی‌حد و حصر ملت‌مان را در جهت دستیابی به اهدافی که در برنامه حزب تنظیم شده‌اند، به کارگیرد. در چنین حالتی ست که برنامه حزب به نیرویی مادی و کارا در جهت تحقق حقوق دمکراتیک و ملی ملت کرد، در چارچوب ایرانی فدرال و دمکراتیک بدل خواهد شد. بدین منظور برنامه پیش رو را در اختیار مردم کردستان قرار می‌دهد و از تمام ساکنان کردستان می‌خواهد برای رسیدن به اهداف این برنامه تلاش کنند. همچنین لازم است تمام مردم ایران و تمام ملیت‌های تحت ستم ایران، از خواست‌های ملی و دمکراتیک مردم کردستان، آگاه شوند.

حزب دمکرات کردستان ایران با پایبندی و تاکید بر پرنسپ‌هایی که به آن‌ها اشاره خواهد شد، با حمایت همه‌جانبه مردم کردستان برای نیل به اهدافش، مبارزه خود را با تمام توان ادامه خواهد داد. در مقطع کنونی موارد ذکر شده در سطور ذیل، اصول اساسی حزب دمکرات را تشکیل می‌دهند:

* حزب دمکرات کردستان ایران، در کلیه سطوح و در ارتباط با حل مسأله مشروع و بر حق کرد، به روش‌های صلح‌آمیز و گفت‌وگوی سازنده معتقد است.

* حزب دمکرات کردستان ایران، در راستای نیل به اهداف والای انسانی و ملی، از تمام روش‌های مبارزاتی مشروع، از جمله حق دفاع، که با اصول فکری و سیاسی حزب و معیارهای بین‌المللی مبارزه مشروع همخوانی دارد، بهره می‌جوید.

* حزب دمکرات به عنوان حزب پیشرو جامعه، موظف است در جهت آموزش، پرورش و تثبیت نظام آموزشی به روز، در میان اعضا و هواداران خود، گام بردارد تا جامعه کردستان ایران در نتیجه سرکوب و آموزش‌های ایدئولوژیک و ظالمانه جمهوری اسلامی، دچار فرهنگ ضدبشری تزریق شده از سوی حاکمان نشوند و دیدی انسانی و برابری‌طلب به جهان داشته باشند.

* حزب دمکرات می‌کوشد که فرهنگ و زبان کردی را از هجوم همه‌جانبه فرهنگی، زبانی و آموزشی حاکمیت فاشیستی، محفوظ دارد و در حد توان خود در جهت توسعه آن‌ها - فرهنگ و زبان کردی - بکوشد.

* حزب دمکرات کردستان ایران، خواستار اتحاد با ملیت‌های تحت ستم، نیروهای دمکرات و آزادیخواه ایران است و بر ارتباط و مبارزه مشترک و فعالانه ملیت‌های ایران، تاکید می‌ورزد.

* حزب دمکرات کردستان ایران به استقلال در تصمیم‌گیری و خودداری از دخالت در امور داخلی سایر سازمان‌های سیاسی و نیز اصل احترام متقابل و همکاری دوستانه، پایبند است و بر آن تاکید می‌ورزد.

برنامه حزب دمکرات کردستان ایران

اهداف کلی

فصل اول

- ۱- حزب دمکرات کردستان ایران، حزب پرچم‌دار مبارزه ملی دمکراتیک مردم کردستان ایران است و همراه و هم‌صدا با دیگر ملیت‌های ایران و در کنار نیروهای دمکراتیک و مترقی ایران برای ایجاد سیستمی دمکراتیک فدرال در ایران و دستیابی به حق تعیین سرنوشت ملت کرد در کردستان ایران، مبارزه می‌کند.
- ۲- آرمان نهایی حزب دمکرات کردستان ایران، ایجاد جامعه‌ای دمکراتیک سوسیالیستی است.
- ۳- شعار استراتژیک حزب دمکرات کردستان ایران، تامین حقوق ملی ملت کرد در کردستان ایران در چارچوب یک سیستم دمکراتیک فدرال در ایران، است.
- ۴- حزب دمکرات، سرنوشت خود را با دیگر ملیت‌های تحت ستم ایران یکی می‌داند و از جنبش‌های بخشی آنان جهت دستیابی به حقوق ملی‌شان، حمایت می‌کند.
- ۵- حمایت از مبارزه ملی دمکراتیک ملت کرد در سایر بخش‌های کردستان، خط مشی همیشگی حزب دمکرات کردستان ایران است.
- ۶- حزب دمکرات کردستان ایران علیه هرگونه تبعیض بر اساس پایگاه اجتماعی، رنگ، دین، مذهب، نژاد، ملیت، جنسیت و... است.
- ۷- حزب دمکرات، در راستای برابری اجتماعی و از بین بردن تبعیضات اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی که علیه زنان اعمال می‌شود، مبارزه می‌کند.
- ۸- حزب دمکرات کردستان ایران، از مبارزات صلح‌جویانه، دمکراسی‌خواهانه و ملی همه ملل جهان حمایت می‌کند و طرفدار روابط دوستانه و صلح‌آمیز در میان همه ملیت‌های جهان است.
- همچنین حزب دمکرات تمام راه‌های مشروع مبارزه، از جمله حق دفاع را برای ملل تحت ستم، مشروع می‌شمارد.

مبانی اداره حکومت اقلیم کردستان

با توجه به وضعیت کنونی کردستان ایران، یعنی مرحله پیش از آزادی، حزب دمکرات ارائه برنامه‌ای گسترده‌تر را ضروری می‌داند. برنامه‌ای که بتواند مدل حاکمیت دمکراتیک برای آینده کردستان و حکومت فدرال در ایران را، در خود جای دهد.

کردستان ایران و ملیت‌های دیگر ایران نیز در اقلیم‌های خود، از طریق سازمان‌های فدرال به صورت یکسان و بدون هیچ تبعیضی، در مدیریت امور کشور سهیم خواهند بود.

- اقلیم کردستان دارای پرچم، سرود و جشن ملی خود است، که همگی در پارلمان کردستان به تصویب می‌رسند. پرچم کردستان در تمامی ادارات دولتی و رسمی برافراشته خواهد شد. در اقلیم کردستان پرچم ایران فدرال نیز در کنار پرچم کردستان، برافراشته می‌شود.
- پارلمان کردستان، عالی‌ترین ارگان قانونگذاری اقلیم کردستان است. نمایندگان پارلمان از طریق انتخاباتی عمومی، یکسان، مخفی و مستقیم انتخاب می‌شوند.
- انجمن وزیران رای اعتماد خود را از پارلمان کسب می‌کند و در مقابل پارلمان نیز پاسخگو می‌باشد.
- حفظ نظم و امنیت داخلی اقلیم کردستان بر عهده نیروهای انتظامی محلی حکومت اقلیم است. وظیفه نیروهای پیشمرگه، حفظ منافع و حاکمیت اقلیم کردستان است.
- زبان کردی، زبان رسمی همه سطوح تحصیلی و مکاتبات اداری اقلیم کردستان است. در اقلیم کردستان و مدارس این اقلیم، زبان فارسی در کنار زبان کردی تدریس می‌شود.
- روابط اقلیم کردستان با سایر بخش‌ها کردستان و کشورهای دیگر که منافع کرد در آنجا وجود دارد، از طریق نمایندگان اقلیم کردستان و از طریق توافق با حکومت فدرال، میسر می‌شود.

- کردستان ایران یکی از اقلیم‌هایی است که به شیوه‌ای داوطلبانه و دوشادوش سایر اقلیم‌های تشکیل‌دهنده ایران، ایران فدرال را تشکیل می‌دهند.
- اقلیم کردستان، سراسر سرزمین کردستان را شامل می‌شود. چارچوب جغرافیایی اقلیم کردستان، براساس معیارهای جغرافیایی ملی و خواست اکثریت ساکنان مشخص می‌شود.
- در خارج از اقلیم کردستان، در هر جای ایران که اکثریت ساکنانش کرد باشند و خواستار حقوق ملی خود در چارچوب مرزهای جغرافیایی خود باشند، حکومت اقلیم کردستان از آن‌ها حمایت کرده و آن‌ها را متحد ملی و استراتژیک خود می‌داند. همچنین حکومت اقلیم کردستان از کردهایی ساکن نقاط دیگر ایران که خواستار حق فرهنگی خود باشند، حمایت خواهد کرد. بر همین اساس، ملیت‌های غیرکرد ساکن کردستان نیز، از حقوق فرهنگی خود برخوردار خواهند بود.
- حکومت اقلیم کردستان بر مبنای حاکمیت مردم، استقلال، تفکیک سه قوای مقننه و مجریه و قضاییه، پلورالیسم و جدایی دین از دولت، تاسیس خواهد شد.
- در اقلیم کردستان، منشأ حاکمیت مردم هستند. مردم این حاکمیت را از طریق نمایندگان انتخابی خود در پارلمان کردستان و از طریق ارگان‌های حکومتی اقلیم، اعمال می‌نمایند.
- رابطه میان حکومت اقلیم کردستان و دولت فدرال ایران، بر اساس قانونی دمکراتیک مشخص می‌شود. ملت کرد در اقلیم

حقوق ساکنان اقلیم کردستان

- جهت دستیابی به برابری جنسیتی، رفع بی‌عدالتی‌های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی که زنان کردستان با آن مواجه هستند، در کار و مکان‌های مهم تصمیم‌گیری، فرصت‌های ویژه‌ای به آنان اختصاص داده می‌شود.
- حکومت اقلیم کردستان در مقابل تامین کلیه حقوق کودکان، که در میثاق جهانی حقوق کودکان، آمده است خود را مسئول می‌داند.
- اقلیت‌های ملی و مذهبی موجود در اقلیم کردستان، از کلیه حقوق مندرج در منشور جهانی حقوق بشر، بهره‌مند می‌باشند و از سوی حکومت اقلیم کردستان برای گسترش و حفظ فرهنگ خود، حمایت می‌شوند.

- تمام حقوق و آزادی‌های مندرج در اعلامیه جهانی حقوق بشر و میثاق‌های مرتبط با آن، در منطقه تحت حاکمیت حکومت اقلیم کردستان، تامین می‌شوند. همه ساکنان کردستان بدون هرگونه تبعیض ملی، جنسی و مذهبی، از حقوق اجتماعی، سیاسی و فرهنگی یکسان، بهره‌مند هستند. آزادی بیان و دسترسی به اطلاعات، حق ساکنان اقلیم کردستان است و تامین آن‌ها از جمله وظایف حکومت است.
- زن و مرد در خانواده و جامعه، از حقوق یکسان برخوردارند و در رابطه با کار و دریافت حقوق یکسان‌اند، زنان از حق مرخصی دوران بارداری و زایمان برخوردار خواهند بود. حکومت اقلیم کردستان جهت زدودن فرهنگ مردسالاری در جامعه، با تنظیم برنامه‌ای منسجم و ضمن قانونی کردن آن، گام بر می‌دارد.

۵. حکومت اقلیم کردستان به مکانیزه کردن صنعت کشاورزی اهمیت می‌دهد و آنرا بخش مهمی از سیاست اقتصادی خود می‌داند و مکانیزم‌های توسعه آنرا فراهم می‌کند. همچنین حکومت، بخش‌ها کشاورزی و دامپروری را یکی از بنیادهای اصلی اقتصاد کردستان محسوب می‌کند و برای توسعه، حفاظت و گسترش کشاورزی و دامداری در کردستان، در راستای منافع دامداران و کشاورزان، اقدام می‌کند. حکومت اقلیم در این رابطه برنامه‌ریزی، تصمیم و راه‌های لازم را تعیین می‌کند.

۶. ارتقای سطح زندگی مردم، به ویژه قشر زحمتکش کردستان، محتوای اصلی سیاست اقتصادی حکومت اقلیم کردستان است. حکومت به منظور تأمین یک زندگی شایسته‌ی عصر حاضر برای شهروندان کردستان، از کلیه‌ی توان و امکانات خود استفاده می‌کند.

۷. ساعات رسمی کار در هفته نباید بیش از ۴۰ ساعت باشد. کارگرانی که به کارهای سخت اشتغال دارند، باید ساعات کمتری کار کنند. حداقل دستمزد کارگران، متناسب با هزینه‌ی زندگی تعیین می‌گردد و با بالا رفتن هزینه‌ها، دستمزدها نیز افزایش می‌یابند. کارگران در برابر حوادث کار از جمله بیماری، از کارافتادگی، بیکاری و کهولت بیمه می‌شوند. به کارگماردن افرادی که سن آنان کمتر از ۱۶ سال باشد، ممنوع است. حق اعتصاب و بازنشستگی باید در اقلیم کردستان رعایت شود.

۸. حکومت اقلیم کردستان لازم است که بر اساس یک طرح علمی، از تقسیم زمین به قطعات کوچک‌تر جلوگیری کند تا مانع از ضرر و زیان به میزان تولید عمومی شود.

۹. حکومت اقلیم کردستان در راستای ایجاد جامعه‌ای سالم، لازم است با دقت، تمرکز و رویکردی آسیب‌شناسانه، به آسیب‌های مخرب اجتماعی توجه کرده و برای رفع آن‌ها برنامه‌های متناسب تدوین کند.

۱۰. اهمیت دادن و توسعه بخش توریسم باید از اولویت‌های حکومت اقلیم باشید.

باید متذکر شد که منبع درآمد کردستان از منابع طبیعی، کشاورزی، توریسم، مالیات و سهم اقلیم کردستان از بودجه‌ی دولت فدرال یا هر درآمد داخلی دیگری تشکیل می‌شود. حکومت اقلیم کردستان در تدوین سیاست اقتصادی و تقسیم این درآمدها در راستای بهبود شرایط اقتصادی و اجتماعی ساکنان اقلیم کردستان و توسعه اقتصادی، اختیار تام دارد.

۱. پیشبرد و توسعه‌ی اقتصادی از طریق برنامه‌ریزی علمی در اقلیم کردستان، بر عهده‌ی حکومت اقلیم کردستان است. برای جبران عقب‌ماندگی اقتصادی که ناشی از ستم ملی و بروکراسی مرکزگرا است، لازم می‌باشد دولت فدرال به ترتیبی درآمدهای عمومی کشور را توزیع کند که سهم ساکنان اقلیم کردستان به تناسب میزان عقب‌ماندگی منطقه‌شان، بیش از درآمد متوسط کشور باشد.

۲. یکی از راه‌های اصلی توسعه اقتصادی کردستان و سراسر ایران، صنعتی کردن کشور با بهره‌گیری از دستاوردهای علمی و تکنولوژی از یک سو و نیازمندیها و امکانات طبیعی کشور از سوی دیگر است. ایجاد یک دگرگونی بنیادین اقتصادی و اجتماعی که مورد نیاز صنعتی کردن است، یکی از اساسی‌ترین وظایف دولت فدرال و حکومت اقلیم کردستان است.

۳. حکومت اقلیم کردستان از طریق بخش عمومی اقتصاد، که بخش اساسی جهت پیشرفت اقتصادی محسوب می‌شود، صنایع پیشرفته را در کردستان دایر می‌نماید و برای مشارکت سرمایه‌های خصوصی و خارجی در امر پیشرفت اقتصادی کشور، به ویژه در بخش صنعتی کردن، کلیه‌ی تسهیلات لازم را فراهم می‌سازد و در همان حال از صنایع بومی و ملی حمایت به عمل می‌آورد.

۴. منابع طبیعی و زیرزمینی کردستان همچون سایر اقلیم‌های ایران جزو ثروت عمومی محسوب می‌شوند و حکومت اقلیم کردستان با توافق با دولت فدرال، از آن‌ها به نفع همه‌ی مردم ایران بهره‌برداری می‌نماید.

ب. سیاست فرهنگی و آموزشی

۱. کم‌درآمد و فرزندان شهید را در دانشگاه‌ها و مؤسسات عالی را نیز، به عهده می‌گیرد.

۴. حکومت اقلیم کردستان برای ارتقای سطح فرهنگ عمومی مردم و تأسیس مراکز فرهنگی و علمی، اقدامات لازم را انجام می‌دهد و برای گردآوری و نگهداری میراث‌های فرهنگی ملت کورد، می‌کوشد.

۵. توجه به اعتلای زبان و ادبیات کوردی و حمایت از نویسندگان، هنرمندان و دانشمندان کرد، خط مشی دائمی سیاست فرهنگی حکومت اقلیم کردستان می‌باشد. همچنین بر حکومت لازم است که از علمای دینی میهن‌دوست حمایت کند.

۶. بر حکومت اقلیم کردستان لازم است تلاش نماید در سیستم آموزشی و پرورشی خود، فرهنگ تعامل، همزیستی مسالمت‌آمیز و تلورانس را تثبیت نماید و دانش‌آموزان را با فرهنگی عاری از خشونت، بار بیاورد.

۱. در اقلیم کردستان، سیستم آموزشی ملی همسو با معیارهای آموزشی سازمان ملل و ارزش‌های تاریخی و ملی مردم کردستان، پی‌ریزی می‌شود.

۲. حکومت اقلیم کردستان، توجه ویژه به آموزش و پرورش کودکان و جوانان نموده و امکانات آموزشی را برایشان فراهم می‌نماید.

۳. تحصیل برای کودکان کردستان تا سن پانزده سالگی اجباری است. حکومت اقلیم کردستان برای ریشه‌کن کردن بیسوادی، اقدامات لازم را به عمل می‌آورد. در حکومت اقلیم کردستان، تأمین لوازم تحصیل ابتدایی به عهده‌ی دولت است و تحصیل در سایر مراحل مجانی است. حکومت اقلیم کردستان، هزینه‌ی تحصیل فرزندان اقشار و طبقات کم‌درآمد و فرزندان شهدا در کلیه‌ی آموزشگاه‌های فنی-حرفه‌ای و هنرستان‌ها را تأمین می‌کند و هزینه‌ی تحصیل دانش‌آموزان نابغه برآمده از خانواده‌های

پ: سیاست بهداشتی

می‌کند.

۳. -حکومت اقلیم کردستان، حقوقی که برای معلولین در میثاق‌های بین‌المللی در نظر گرفته شده‌اند را تأمین می‌کند.

۴. حکومت اقلیم، باید بیمه اجتماعی تمام شهروندان ساکن کردستان را تأمین کند.

۵. بر حکومت اقلیم لازم است که برنامه‌ای ویژه، مختص به آموزش کودکان استثنایی داشته باشد.

۱. حکومت اقلیم کردستان به منظور ارتقای سطح بهداشت برای عامه‌ی مردم می‌کوشد و شرایطی ایجاد می‌نماید که همه‌ی مردم کردستان بتوانند از کمک‌های پزشکی و درمانی لازم، برخوردار گردند.

۲. حکومت اقلیم کردستان اقدام به ایجاد آسایشگاه، شیرخوارگاه و زایشگاه می‌کند و نیز به منظور نگهداری از معلولین و سالخورده‌گان مجرد و بی‌سرپرست، مؤسسات ویژه‌ی تأسیس

ت: سیاست حفاظت از محیط زیست و اماکن تاریخی

۱. حفاظت از محیط زیست، منابع طبیعی، مراتع، دریاچه‌ها و حیوانات یکی از وظایف حکومت اقلیم کردستان است، بنابراین باید از شکار بی‌رویه ممانعت به عمل آید. لازم است که در انتخاب نوع و مکان‌های صنعتی تازه تأسیس، راهسازی و ساختن راه آهن، حفاظت از محیط زیست در نظر گرفته شود.

۲. حکومت اقلیم کردستان پایه‌های صنعت توریسم را پی‌ریزی کرده و در راستای برنامه‌ریزی مناسب برای حفاظت از اماکن و آثار تاریخی اقدام می‌کند.

قانون فدرال و تقسیم قدرت

۱. تقسیم حاکمیت، مبنای نظام فدرالی است؛ بنابراین لازم است حاکمیت در میان اقلیم‌های جغرافیایی ملی در قانون تأمین گردد. هم حکومت مرکزی و هم حکومت‌های اقلیمی از قانون فدرال، پیروی می‌کنند.
۲. دادگاه عالی فدرال که از متخصصین تمام ملیت‌های ایران به صورت برابر تشکیل می‌شود، به مشکلات قانونی میان دولت فدرال و حکومت‌های اقلیمی رسیدگی کرده و توازن قوا را در میان آن‌ها، حفظ می‌کند.
۳. در ایران فدرال، چه در سطح حکوم مرکزی و چه در سطح حکومت‌های اقلیمی، هر یک از قوای مقننه، قضاییه و مجریه از یکدیگر مستقل هستند.
۴. در ایران فدرال، تصمیمات در شورای فدرال و انجمن نمایندگان بر مبنای توافق اتخاذ می‌شوند. شورای فدرال از نمایندگان ملیت‌های کشور به تعداد و حقوق مساوی تشکیل می‌گردد و کلیه مصوباتی که به حقوق و منافع اقلیم‌ها مربوط می‌شوند، از سوی شورای فدرال تصویب می‌شوند.
۵. حق تصویب کلیه قوانینی که به مسائل داخلی اقلیم‌ها مربوط می‌شوند، بنا به مبانی قوانین ایران فدرال، به پارلمان

سیاست خارجی ایران فدرال

۱. ایران فدرال مبنای روابط خود با کلیه کشورهای را براساس احترام متقابل و شناسایی حق حاکمیت ملی، قرار می‌دهد و با کشورهای مترقی و دموکرات و کشورهایی که به حقوق بشر احترام می‌گذارند، روابط دوستانه برقرار می‌نماید.
۲. ایران فدرال در سازمان ملل متحد و در خارج از این سازمان، از صلح جهانی و همزیستی مسالمت‌آمیز در میان دولت‌ها پشتیبانی می‌نماید و طرفدار حل و فصل مسائل بین‌المللی از طریق مذاکره و عدم توسل به زور می‌باشد، مگر در مواردی که جامعه بین‌المللی از طریق مراکز ذی‌صلاح خود جهت حفظ صلح و آشتی و آرامش بین‌المللی، اعمال فشار را لازم بداند.
۳. سیاست خارجی ایران فدرال، در راستای همگرایی و اتحاد ملل و ایجاد اتحادیه‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی در منطقه‌ی خاورمیانه تلاش نماید.
۴. لازم است، ایران فدرال از نهادینه شدن مبانی دموکراسی در سراسر جهان حمایت و از مبارزه جهت حق تعیین سرنوشت ملت‌های تحت ستم دفاع کند و به افراد دموکراسی‌خواه و میهن‌دوستان مبارز، پناهندگی سیاسی اعطا کند.
۵. هر کدام از اقلیم‌های ایران فدرال می‌توانند، نمایندگی در کشورهای دیگر داشته تا حافظ منافع ویژه آن‌ها باشند.

سیاست دفاعی

۱. سیاست دفاعی ایران فدرال، بر مبنای حفظ منافع مشترک ملیت‌های تشکیل دهنده ایران فدرال، پایه‌گذاری می‌شود.
۲. ارتش ایران فدرال از مجموع واحدهای مسلح اقلیم‌های فدرال تشکیل می‌گردد که دارای فرماندهی مشترکی خواهد بود که با توافق

اقلیم‌ها واگذار می‌شوند.

۶. همه‌ی ملیت‌های تشکیل دهنده ایران، بدون هیچگونه تبعیضی در تشکیل سیستم ایران فدرال سهیم‌اند و این اصل در قانون اساسی سیستم فدرال، تصویب می‌شود.

۷. قانون اساسی ایران فدرال بر مبنای معیارهای جهان شمول حقوق بشر، از جمله حقوق فرهنگی-سیاسی-اقتصادی و میثاق‌های بین‌المللی، به گونه‌ای تنظیم می‌شود که حقوق کلیه واحدهای ملی، قومی، دینی، زبانی و اجتماعی درون آن سیستم فدرال را در چارچوب مرزهای تعریف شده جغرافیایی-ملی اقلیم‌ها، به رسمیت شناخته شود.

۸. مسائل مشترکی که به حکومت فدرال مربوط می‌شوند مانند: سیستم پولی، ارتش، برنامه‌ریزی بلند مدت اقتصادی، منابع درآمد و تقسیم عادلانه‌ی ثروت‌های عمومی، سیاست خارجی و اوزان و مقیاسات، در محدوده اختیارات مشترک حکومت اقلیم‌ها و حکومت فدرال می‌باشد.

اساسنامه‌ی حزب دمکرات کوردستان ایران

بخش دوم

نام و ماهیت حزب

ماده‌ی
۱

۱- نام حزب: «حزب دمکرات کوردستان ایران»

قابل ذکر است در ادامه این اساسنامه، تنها از نام حزب دمکرات، استفاده می‌شود. حوزه‌ی فعالیت حزب دمکرات، تمام خاک کوردستان ایران و مناطقی از ایران است که شهروندان کورد در آنجا ساکن هستند.

۲- حزب دمکرات کوردستان ایران، حزب پیشرو و مبارز مردم کوردستان ایران است، همه‌ی اقشار و طبقات میهن‌دوست و آزادیخواه ملت کرد را با هدف تحقق اهداف حزب در صفوف خود سازماندهی می‌کند.

۳- نام حزب در سطح بین‌المللی «Democratic Party of Iranian Kurdistan» و مخفف آن PDKI است.

آرم حزب

ماده‌ی
۲

آرم حزب دمکرات کوردستان ایران، تشکیل شده است از: یک حلقه به رنگ آبی که در سمت راست آن، یک شاخه گندم زردرنگ و در سمت چپ آن، یک چرخ صنعتی سپیدرنگ که دارای هفت دنده است، قرار دارد. در مرکز حلقه، خورشیدی با ۱۰ پرتو و کوهی سبزرنگ قرار دارد. در قسمت پایینی آرم، در میان شاخه‌ی گندم و چرخ صنعتی، یک زمینه قرمز آمده است که یک کتاب سپید رنگ بر روی آن قرار دارد و ۱۳۲۴ در پایین کتاب نوشته شده که اشاره به سال تأسیس حزب دمکرات کوردستان ایران است.

تبصره:

تبصره در فعالیت‌های حزب در سطح بین‌المللی و خارجی به جای سال ۱۳۲۴، ۱۹۴۵ به کار می‌رود و در زیر آرم PDKI نوشته می‌شود.

هر کرد و هم‌میهن کوردستان ایران و هر کرد ساکن کشور ایران، می‌تواند به عضویت حزب دمکرات کوردستان ایران درآید، مشروط به آنکه: سن او از ۱۸ سال کمتر نباشد / برنامه و اساسنامه حزب را قبول داشته باشد.

تبصره همه‌ی کردهای شهروند ایران و کردهای ایرانی که در خارج از کشور ساکن هستند و یا در خارج از کشور متولد شده‌اند، می‌توانند به عضویت حزب درآیند.

برای آنکه فردی به عضویت حزب پذیرفته شود، لازم است:

• به طور رسمی درخواست عضویت کند. • از طرف دو نفر از اعضای حزب معرفی گردد. • حداقل ۶ ماه بدون حق کاندید شدن و انتخاب کردن، مورد آزمایش قرار گیرد. • از طرف اکثریت اعضای حوزه‌ی حزبی یا ارگانی بالاتر به عضویت پذیرفته شود.

• عضویتش از سوی ارگان تشکیلاتی مربوطه، تأیید شود. • عضو حزب یا سازمان سیاسی دیگری نباشد.

تبصره کردهای مقیم کشورهای غربی می‌توانند عضو سازمان‌های مترقی و دمکراتیک آن کشورها شوند.

عضو حزب موظف است که:

• برای تحقق بخشیدن به آرمان‌های حزب که در برنامه درج شده است، تلاش نماید.

• با تمام توان خویش، در حفظ وحدت سیاسی و تشکیلاتی حزب بکوشد.

• طبق اساسنامه حزب، از دیسپلین حزبی پیروی کند.

• در یکی از ارگان‌های حزب، فعالیت نماید.

• حافظ اسرار حزب باشد.

• سطح معلومات سیاسی و اجتماعی خود را ارتقاء دهد.

• سیاست حزب را به میان توده‌های مردم برده و رابطه‌ی حزب با آن‌ها را تقویت نماید و از نظرات و تجارب آن‌ها استفاده کند.

• تصمیمات حزبی و سازمانی را اجرا کند و گزارش خود را به ارگان مربوطه ارائه دهد.

• حق عضویت را به طور منظم پرداخت کند.

تبصره کسانی که از سیاست حزب پشتیبانی می‌کنند، ولی وظایف یک عضو را به انجام نمی‌رسانند، به عنوان «هوادار تشکیلاتی» شناخته می‌شوند.

عضو حزب حق دارد که:

• طبق اصول مربوطه در انتخاب کردن و کاندید شدن، مشارکت نماید.

• به عضویت هر یک از ارگان‌های حزب انتخاب شود. انتخاب برای ارگان‌های حزب، طبق شرایط تعیین شده انجام می‌گیرد. کار و فعالیت‌های هر عضو یا ارگان حزبی را مورد ارزیابی قرار دهد و در جلسات حزبی، آن‌ها را مطرح کرده و یا مورد انتقاد قرار دهد.

• بنابر اصول تشکیلاتی، نظرات خود را به هر یک از ارگان‌های حزب ارائه دهد و سؤالات خود را مطرح و پاسخ دریافت دارد.

از هر ارگانی به ارگان بالاتر شکایت کرده و جواب دریافت دارد.

• در هر جلسه‌ی از ارگان متبوع خود که فعالیت‌های حزبی و سیاسی او را ارزیابی می‌کند و درباره‌ی وی تصمیم‌گیری می‌نماید، حضور داشته باشد.

الف) اعضای که وظایف خود را انجام نمی‌دهند، یا برخلاف اساسنامه‌ی حزب رفتار می‌کنند، یا مرتکب عملی می‌شوند که به اعتبار و دارایی حزب لطمه می‌زند یا حق عضویت را پرداخت نمی‌کنند، به تناسب میزان نقض دیسپلین حزب، به ترتیب ذیل مجازات می‌شوند:

- توبیخ شفاهی
- توبیخ کتبی
- سلب مسئولیت
- تعلیق
- اخراج از عضویت در حزب

تبصره

۱. طولانی‌ترین مدت تعلیق یک سال است. عضو تعلیق شده طی مدت تعلیق از هیچ یک از حقوق عضویت در حزب برخوردار نخواهد بود.
۲. عضو تعلیق شده پس از طی مدت تعلیق، سابقه‌ی حزبی وی در نظر گرفته می‌شود و از سوی ارگان بالاتر، برایش

فعالیت حزبی تعیین می‌گردد.
۳. مجازات حزبی از طرف سازمان حزبی هر عضو، با اکثریت آراء تعیین می‌شود و برای اخراج از حزب، لازم است ارگان بالاتر در مورد آن تصمیم‌گیری کند.

۴. هدف از مجازات حزبی، آموزش اعضا می‌باشد و عضو حزب تنها در صورتی مجازات می‌شود که روش‌های دیگر مانند انتقاد، راهنمایی و اقناع در اصلاح رفتار او مؤثر واقع نشده باشد.

۵- اعضای که مجازات می‌شوند، این حق را دارند تا از ارگان بالاتر تقاضای رسیدگی کنند. کسانی که از حزب اخراج می‌شوند، می‌توانند شکایت خود را به کنگره نیز بفرستند. ب) برای تشویق اعضای حزب و همچنین در نظر گرفتن تلاش و فعالیت‌های اعضای فعال، همچنین برای اجرای هر چه بهتر دیسپلین حزب لازم است که علاوه بر مجازات، تشویق نیز مد نظر قرار گیرد. بر این اساس که لازم است که ارگان‌های مرتبط تشویق اعضای فعال و موفق را مد نظر داشته باشند.

این ساختار، سیاست و مواضع حزب را در باب مبارزات آینده در حوزه سیاسی، نظامی، رسان‌های و تشکیلاتی، مد نظر قرار داده است. دسانترال کردن حزب اساس این ساختار خواهد بود.

ماهیت ساختار حزب، خود را در دسانترال کردن حزب و تقسیم وظایف و اختیارات بر اساس مبنای چگونگی هماهنگی و توازن در میان مسئولیت و اختیارات مسئولین و ارگان‌ها تعریف می‌کند.

تدوین ساختار حزب، بر اساس اصول ذیل خواهد بود:

- مدیریت تمام ارگان‌ها بر اساس انتخابات مشخص می‌شود.
- ارگان‌های حزبی، گزارش کار خود را به طور منظم، هم به اعضای که آن‌ها را انتخاب نموده‌اند و هم به ارگان مربوطه ارائه می‌دهند.
- ایجاد توازن میان حقوق عضو و ارگان که نه خلاقیت و آزادی فرد مختل گردد و نه چارچوب ارگان مربوطه. اقلیت در درون حزب پایبند به تصمیمات عمومی خواهند بود. اقلیت سیاسی و فکری حق دفاع از نظرات خود را از طریق ابراز نظر در نشست‌های حزبی و نشریات داخلی حزب، دارد.
- در حزب برای کلیه اعضا، طبق اساسنامه و بدون هرگونه تبعیضی، یک دیسپلین واحد وجود دارد.
- تصمیمات ارگان‌های مافوق با مشاوره با ارگان‌های پائین‌تر گرفته و از سوی ارگان پائین‌تر اجرائی می‌شود.
- تدوین برنامه‌ها و تصمیم‌گیری از عالی‌ترین تا پایین‌ترین ارگان، بصورت جمعیت‌تک‌روی و خودسری در حزب، جایی ندارد.

خواهد بود که دو سوم اعضای کنگره از طریق پروسه انتخابات، به کنگره راه می‌یابند.

تبصره دوم در صورتی که شورای سیاستگذاری و شورای اجرائی لازم بدانند، کنگره پیش از موعد تعیین شده برگزار می‌شود. مرکز انتخابات، مسئول برگزاری و مدیریت کنفرانس و انتخابات است.

وظایف و اختیارات کنگره عبارت است از:

- کنگره خط مشی و سیاست‌های عمومی، برنامه و اساسنامه‌ی حزب را تصویب می‌کند. • مسئول اجرائی حزب را که مسئول شورای اجرائی نیز می‌باشد، انتخاب می‌کند. • تعدد اعضای شورای سیاستگذاری را تعیین و اعضای این شورا را انتخاب می‌کند.

- کنگره عالی‌ترین ارگان حزب است. که بنا بر اساسنامه هر چهار سال یک بار برگزار می‌شود.

- کنگره خط مشی و سیاست‌های عمومی، برنامه و اساسنامه‌ی حزب را به تصویب رسانده و رهبری جدید حزب را انتخاب می‌کند.

- کنگره‌ی حزب از اعضای شورای سیاستگذاری، شورای اجرائی و همچنین اعضای منتخب کنفرانس ارگان‌های سیاسی و مدیران اجرائی حزب و اعضای حزب در داخل و خارج کردستان، بر اساس کارنامه کاری و معیارهای تعیین شده، تشکیل شده است.

تبصره اول نشست مشترک شورای سیاستگذاری و شورای اجرائی، می‌تواند تعدادی از مسئولین ارگان‌ها و فرماندهی پیشمرگه را تعیین کرده که مستقیماً و با حفظ حق رای عضو کنگره شوند. با این شرط که این افراد پیش از برگزاری کنفرانس‌ها تعیین شوند و در کنفرانس‌ها شرکت نکنند. ساختار کنگره به گونه‌ای

• کنگره فوق‌العاده از اعضای شورای سیاستگذاری، شورای اجرائی، مسئولین ارگان‌ها، اعضای اصلی بخش‌ها، فرماندهان پیشمرگه و مسئولین تشکیلات آشکار، تشکیل می‌شود. **شرایط برگزاری کنگره فوق‌العاده:** • امکان برگزاری کنگره عادی وجود نداشته باشد. • در شرایطی که شورای سیاستگذاری نتواند وظایف خود را در قبال موضوع‌های مهم سیاسی به صورت مناسب، پیش ببرد. • برای برگزاری کنگره فوق‌العاده لازم است: دو سوم اعضای تمام وقت خواستار آن شوند. • یا دو سوم نفرات حاضر در نشست مشترک شورای سیاستگذاری و شورای اجرائی خواستار آن شوند.

کنگره فوق‌العاده

تبصره ۱۰. نشست مشترک شورای سیاستگذاری و شورای اجرائی، حق آنرا دارد حداکثر به تعداد نصف اعضای خود، از اعضای حزب و مشاورین ارگان‌ها را، با حفظ حق رای، به کنگره دعوت کند. این کار باید پیش از برگزاری کنفرانس‌ها انجام شود چرا که آن‌ها، در طی کنفرانس حق رای دادن ندارند. **۲۰.** کسانی می‌توانند عضو شورای سیاستگذاری شوند و یا سمت مسئول اجرائی حزب را اختیار کنند که دارای معیارها و شاخص‌های تعیین شده باشند، که مرکز انتخابات آنرا مشخص می‌کند.

سیاسی و هر طرح و پیشنهاد دیگری که به کنگره ارائه می‌شود، مطرح و جمع‌بندی کرده و یک نفر را از میان خود برای بیان نظراتشان در کنگره انتخاب می‌کنند تا زمان لازم برای مطرح کردن موضوعات را داشته باشند.

• ۲۰. کنفرانس ارگان‌ها لازم است حداقل دو ماه پیش از برگزاری کنگره، پایان یابد و نمایندگان نسخه‌ای تدوین شده از نظرات، پیشنهادات و انتقادات خود را به کمیته‌ی آماده‌کاری کنگره، ارائه دهند.

- کنفرانس ارگان از تمام کسانی که حداقل شش ماه از عضویت آن‌ها می‌گذرد، تشکیل می‌شود.

- کسی می‌تواند خود را کاندیدای نمایندگی در کنگره کند که:

- حداقل دو سال از عضویت او در حزب گذشته باشد.

- کارنامه فعالیت کاندیداها مورد سنجش قرار می‌گیرد و بنابر معیار و شاخص‌های تعیین شده در انتخابات مشارکت می‌کنند.

تبصره

- ۱۰. بعد از پایان کنفرانس هر ارگانی، نمایندگان منتخب جمع شده و نظرات، پیشنهادات و انتقادهای خود را در باب گزارش

شورای سیاستگذاری

- یک سال پیش رو، معاون اول مسئول اجرائی، وظایف او را انجام خواهد داد.
- در صورتی که معاون مسئول اجرائی نیز توان انجام وظایف محوله را نداشته باشد، بر اساس پیشنهاد شورای اجرائی و با تأیید نصف بعلاوه یک شورای سیاستگذاری، خلع سمت و مقام شده و یکی از اعضای شورای سیاستگذاری، با رای نصف بعلاوه یک این مرکز، به عنوان جانشین او انتخاب و تا برگزاری کنگره فوق‌العاده، که باید طی یکسال پیش رو برگزار گردد، عهده‌دار وظایف و اختیارات مسئول اجرائی خواهد بود.
- اعضای شورای سیاستگذاری بر اساس معیارهای تعیین شده، از میان کادر، پیشمرگه و اعضای متخصص حزب در زمینه‌های متفاوت، در کنگره انتخاب می‌شوند.
- امور اجرائی به اعضای شورای سیاستگذاری سپرده می‌شود، به همین خاطر می‌توان اعضای این مرکز را از میان آن دسته از اعضای حزب که تمام وقت نیستند، انتخاب کرد.
- شورای سیاستگذاری حداکثر در مدت ۱۰ روز باید نشست این مرکز را تشکیل داده و به طرحها، پیشنهادات یا پرسشهایی که به صورت رسمی و کتبی از سوی شورای اجرائی به این مرکز ارسال شده، پاسخ دهد.
- شورای سیاستگذاری حداقل هر دو ماه یکبار نشست برگزار می‌کند.
- شورای سیاستگذاری و شورای اجرائی به منظور ایجاد هماهنگی میان مراکز قانونگذاری و اجرائی، حداقل باید سالی یک نشست مشترک داشته باشند.
- شورای اجرائی برای تعیین مسئول امور حزب در خارج از کشور و هر کدام از بخش‌های اصلی، افراد مورد نظر خود را برای تأیید به شورای سیاستگذاری معرفی کند.
- افراد مورد نیاز برای عضویت در شورای سیاستگذاری در خارج از کردستان، از سوی کنگره انتخاب می‌شوند.
- مرکز انتخابات، به مانند ارگانی دارای اختیار، در چارچوب قوانین انتخابات کار می‌کند و اعضای آن از سوی شورای سیاستگذاری تعیین شده و در مقابل شورای سیاستگذاری پاسخگو و مسئول است.
- مرکز نظارت و بازرسی، از سوی شورای سیاستگذاری انتخاب و دارای صلاحیت است که بازرسی امور را بر عهده دارد و گزارش خود را به شورای سیاستگذاری و شورای اجرائی ارائه می‌دهد.

- این ارگان به مانند مرکز سیاسی و قانونگذاری حزب، ارگان تدوین کننده سیاست‌های کلی حزب در چارچوب تصمیمات، استراتژی و برنامه تصویب شده از سوی کنگره می‌باشد.
- نشست‌های شورای سیاستگذاری با حضور دو سوم اعضای این مرکز مشروعیت می‌یابد و تصمیمات آن با رای اکثریت - نصف بعلاوه یک - حاضرین تصویب می‌شود.
- وظایف و اختیارات شورای سیاستگذاری:**
- خطوط سیاسی حزب در چارچوب تصمیمات کنگره را تدوین و تصویب می‌کند.
- قوانین مربوط به ارگان‌های اجرائی را تصویب می‌کند.
- اختیار ایجاد یا الغای ارگان‌های حزبی در چارچوب قوانین تصویب شده و به پیشنهاد شورای اجرائی را دارد.
- بر اجرائی شدن آئین‌نامه‌های شورای اجرائی، ارگان‌های نظارت و بازرسی، انتخابات و نیز مسئول اجرائی نظارت می‌کند.
- مسئول تأیید هم‌پیمانی یا ایجاد تغییر و تحولات در روابط میان احزاب و جناح‌های سیاسی می‌باشد.
- اعضای پیشنهاد شده از سوی مسئول اجرائی، برای شورای اجرائی را تأیید می‌کند.
- از طریق ارگان نظارت و بازرسی، بر عملکرد مسئول اجرائی و اعضای شورای اجرائی نظارت می‌کند.

تبصره

- اگر شورای اجرائی لازم بداند، که ارگان جدیدی برای حزب ایجاد کند یا یکی از ارگان‌های حزب را برچیند، باید این امر از سوی شورای سیاستگذاری مورد تأیید قرار گیرد.
- در صورتی که مسئول اجرائی حزب توان انجام وظایف محوله را نداشته باشد، شورای سیاستگذاری می‌تواند با دو سوم رای اعضای خود، از او سلب اختیار و مقام کند.
- در صورت وقوع رویداد ناخواسته‌ای که مسئول اجرائی حزب در قید حیات نماند یا زمانی که خلع مقام و سمت می‌شود، تا برگزاری کنگره طی

شورای اجرائی

- طور جمعی خواهد بود.
- اعضای شورای اجرائی، تمام وقت در خدمت حزب خواهند بود و بنابر معیارهای تأیید شده پیشنهاد خواهند شد.

تبصره

- اگر شورای اجرائی لازم بداند ارگانی جدید برای حزب تاسیس یا یکی از ارگان‌های حزبی را الغا کند، باید این تصمیم از سوی شورای سیاستگذاری، تأیید شود.
- واحد اجرائی در خارج از کشور، بنابر معیارها و به پیشنهاد شورای اجرائی و تصویب شورای سیاستگذاری، تعیین می‌شود.
- نهادهای دموکراتیک و مدنی، بنابر قوانین سازمان، مورد توجه و اهمیت قرار می‌گیرند و در چارچوب شورای اجرائی، امورشان سازمان دهی می‌شود.

- مسئول اجرائی حزب، که در کنگره انتخاب می‌شود، مسئول شورای اجرائی است و امور اجرائی ارگان‌های حزب، در این مرکز مدیریت می‌شوند. مسئول اجرائی و مدیران اجرائی حزب، شورای اجرائی را شکل می‌دهند.

وظایف و اختیارات شورای اجرائی عبارت است از:

- تصمیمات شورای سیاستگذاری و وظایف حزبی را، اجرائی می‌کنند.
- در مقابل شورای سیاستگذاری پاسخگو و گزارش کاری خود را به این مرکز می‌دهد.
- پیشنهاد ارگان‌ها برای تعیین همکارانشان را، که بنابر کارنامه کاری خواهد بود، تأیید می‌کند.
- هیئت اجرائی به طور منظم نشست داشته و تصمیم‌گیری به

مسئول اجرایی

مادهی
۱۲

- مسئول اجرایی، مسئول شورای اجرایی حزب است و در نشست‌های شورای سیاست‌گذاری، با حفظ حق رای شرکت می‌کند.
- مسئول هماهنگی میان بخش‌های اصلی حزب است.
- بیان‌کننده دیدگاه و سیاست‌های حزب است و می‌تواند سخنگویی برای بیان دیدگاه‌های حزب، تعیین کند.
- مدیریت نشست‌های شورای اجرایی را بر عهده دارد.
- حفظ انسجام صفوف حزب، بر عهده‌ی تمام ارگان‌های حزب و به ویژه یکی از وظایف مسئول اجرایی می‌باشد.
- در هیئتی سه نفره که معاون اول مسئول اجرایی نیز عضو آن می‌باشد، مسئولیت اموال و فعالیت‌های اقتصادی حزب را بر عهده دارد.

تبصره

- مسئول اجرایی بر مبنای معیارها و قوانین، اعضای شورای اجرایی را مشخص و برای تأیید به شورای سیاست‌گذاری معرفی می‌کند.
- در صورتی که فرد معرفی شده توسط مسئول اجرایی برای تصدی مسئولیت در شورای اجرایی، از سوی شورای سیاست‌گذاری تأیید نشود، مسئول اجرایی تنها یک بار دیگر می‌تواند فرد مذکور را به شورای سیاست‌گذاری معرفی کند. در حالتی که فرد معرفی شده برای بار دوم نیز از سوی شورای سیاست‌گذاری تأیید نشود، مسئول اجرایی باید حداکثر طی یک ماه پیش رو فرد دیگری را برای عهده‌دار شدن مسئولیت موردنظر، معرفی کند.

معاون اول مسئول اجرایی

مادهی
۱۳

- سازمان‌دهنده شورای سیاست‌گذاری است که در اولین نشست این مرکز و بر مبنای پیشنهاد مسئول اجرایی با کسب حداکثر رای از میان اعضای شورای سیاست‌گذاری، انتخاب می‌شود و وظایف معاون اول مسئول اجرایی را بر عهده می‌گیرد.
- معاون اول مسئول اجرایی در غیاب مسئول اجرایی، وظایف او را انجام خواهد داد.
- نشست‌های شورای سیاست‌گذاری را سازمان می‌دهد.
- معاون اول مسئول اجرایی با حفظ حق رای در نشست‌های هیئت اجرایی، شرکت خواهد کرد.

تبصره

مسئول اجرایی می‌تواند، فردی را به عنوان معاون دوم تعیین کرده و برای تأیید به شورای سیاست‌گذاری معرفی کند.

مرکز نظارت و بازرسی

مادهی
۱۴

- مرکزی تاسیس شده از سوی شورای سیاست‌گذاری است. مدیریت این واحد بر عهده سه نفر می‌باشد و از سوی شورای سیاست‌گذاری تعیین می‌شوند. این واحد می‌تواند بر اساس تشخیص خود، از افراد متخصص در امور بازرسی و نظارت، به مانند همکار دائمی یا موقت بهره ببرد.
- مرکز نظارت و بازرسی، نظارت همه امور اداری، مالی و حقوقی حزب را بر اساس آئین‌نامه‌ی تصویب شده، بر عهده دارد.
- مرکز نظارت به صورت مرتب و منظم موظف به انجام امور مرتبط با نظارت و بازرسی می‌باشد یا آن هنگام که شورای سیاست‌گذاری یا شورای اجرایی و یا مسئول اجرایی خواهان بازرسی از بخشی از فعالیت‌های حزبی می‌شوند. در چنین شرایطی و در پایان تفحص‌های انجام شده، باید گزارش به بخش‌های که خواهان بازرسی شده‌اند، ارسال گردد.

مرکز انتخابات

ماده ۱۵

- این مرکز، انتخابات حزب در همه سطوح را بر اساس قوانین تصویب شده برگزار می‌کند. مدیریت این مرکز که از سه نفر تشکیل می‌شود، از سوی شورای سیاستگذاری مشخص می‌شود.
- قوانین و آیین‌نامه‌ی مرکز انتخابات، در چارچوب اساسنامه حزب و با تأیید شورای سیاستگذاری تدوین می‌شود.
- مرکز انتخابات، گزارش خود در هر پروسه انتخاباتی را به شورای سیاستگذاری و شورای اجرائی ارائه می‌دهد.

تبصره

- مرکز انتخابات به منظور افزایش سطح حضور زنان در سازماندهی و فعالیت حزبی، در چارچوب مصوبه‌های شورای سیاستگذاری، مکانیسمی را در پیش خواهد گرفت که طی انتخابات و نیز تعیین اعضا و همکاران کمیته‌ها، درصد تعیین شده‌ای به زنان اختصاص یابد. این زنان باید دارای شرایط عمومی کاندید شدن، باشند.

تشکلات حزب

ماده ۱۶

- حزب دارای دو نوع تشکل است: اول: هسته‌های تشکیلاتی دوم: تشکلات صنفی و ویژه
- کمیته‌ی حزب در هر منطقه‌ای، از افرادی که در کنفرانس منطقه مذکور انتخاب شده‌اند، تشکیل می‌شود.
- کمیته‌ی هر تشکلی، از سوی اعضای آن تشکل یا نمایندگان آنان و بنابر قوانین انتخابات، برگزیده می‌شود.
- کنفرانس کمیته‌های منطقه و تشکل‌ها، هر دو سال یک بار با حضور نمایندگان همه اعضای حزبی هر ارگانی، تشکیل می‌شود.
- در صورت لزوم، شورای اجرائی می‌تواند از تلفیق کمیته‌های متشابه از لحاظ ویژگی یا نزدیکی جغرافیایی، کمیته‌ی بزرگ‌تری ایجاد کند.

دارایی‌های حزب

ماده ۱۷

مسئولیت کلی هزینه‌ها و دارایی‌های حزب بر عهده شورای اجرائی است که از طریق ارگانی ویژه که در ماده دوازدهم به آن اشاره شد، اداره می‌شود.

منابع مالی حزب عبارت است از: • حق عضویت تشکلات حزب • حق عضویت اعضای حزب • کمک‌های اعضا، حامیان حزب و میهن‌دوستان آزادیخواه • درآمد حاصله از فعالیت‌های اقتصادی موسسات حزب

حزب دموکرات کردستان ایران